

Φορολογικός έλεγχος αλλοδαπών εταιρειών Ελλήνων για τυχόν «καταχρωτικές» πρακτικές

Του Γ. ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ και της ΤΖ. ΠΑΝΟΥ*

Η ιδρυση εταιρειών καθώς και η μεταφορά επιχειρηματικών ή επαγγελματικών δραστηριοτήτων στο εξωτερικό ενέχουν φορολογικούς κινδύνους, ακόμα και όταν είναι πραγματικές και δεν γίνονται στο πλαίσιο επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού.

Η ελληνική ελεγκτική αρχή διαθέτει πλέον νομοθετικά μέσα, υιοθετώντας διεθνώς εφαρμοσμένους κανόνες, αλλά και δοκιμασμένες πρακτικές, για να αντιμετωπίσει φαινόμενα τα οποία μπορεί να θεωρήσει ότι αποτελούν «καταχρωτικές» πρακτικές, οι οποίες γίνονται με σκοπό τη φοροδιαφυγή ή τη φοροαποφυγή. Ο φορολογικός έλεγχος μπορεί να επικεντρωθεί στα εξής:

Φορολογική κατοικία: Γίνεται έλεγχος δεδομένων για να διαπιστωθεί αν η αλλοδαπή συμμετοχική ή εμπορική εταιρεία της αλλοδαπής έχει de facto τη «φορολογική της κατοικία» στην Ελλάδα

και επομένως πρέπει να υπαχθεί στην ελληνική φορολογία.

Η φορολογική κατοικία συνδέεται με τον τόπο άσκησης της πραγματικής διοίκησης των αλλοδαπών εταιρειών, με κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 4 του Ν. 4172/2013 (π.χ. τόπος άσκησης καθημερινής διοίκησης, λίψης στρατηγικών αποφάσεων, τίτλων βιβλιών, συνεδριάσεων διοικητικών συμβουλίων, η κατοικία μελών διοικητικών συμβουλίων. κ.λπ.).

Απαιτείται, πλέον, η αλλοδαπή εταιρεία να έχει υπόσταση στην αλλοδαπή (γραφείο, προσωπικό κ.λπ.) και δεν αρκεί να είναι μόνο «εκδοτήριο τημολογίων».

Τεχνητή διευθέτηση: Ο φορολογικός έλεγχος μπορεί, με βάση το άρθρο 38 του Ν. 4174/2013, να αγγοεί κάθε συναλλαγή, δράση, πράξη ή συμφωνία που θεωρεί ότι αποτελεί «τεχνητή διευθέτηση» και οδηγεί σε φορολογικό

Στο οπλοστάσιο της φορολογικής αρχής έχει προστεθεί η «αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών» μεταξύ περίπου 120 χωρών.

πλεονέκτημα. Για να συμβεί αυτό, πρέπει ο έλεγχος να αποδείξει ότι η διευθέτηση στερείται οικονομικής/εμπορικής ουσίας και να επιβάλει φόρο, ωσάν να μην υπήρχε αυτή η διευθέτηση. Υπάρχει επίσης κίνδυνος να καθεί το φορολογικό πλεονέκτημα που παρέχεται για ενδοομιλικά μερίσματα και πληρωμές με τα άρθρα 48 και 63 του Ν. 4172/2013.

Μη διανεμηθέντα κέρδη: Υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 66

του Ν. 4172/2013, οι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος μπορεί να φορολογηθούν στην Ελλάδα για μη διανεμηθέντα κέρδη εταιρειών στις οποίες συμμετέχουν, αν οι εταιρείες αυτές είναι εγκατεστημένες σε χώρες με προνομιακό καθεστώς όπως η Κύπρος, η Βουλγαρία και άλλες ή σε μη συνεργάσιμα κράτη όπως η Μπαχρέιν, Μπαχάμες, Παναμάς κ.λπ.

Αν ο έλεγχος θεωρήσει ότι υπάρχουν για τον μέτοχο τέτοια «οιονεί» διανεμηθέντα κέρδη, θα τα φορολογήσει ως κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα και όχι ως μερίσματα, δηλαδή με την κλίμακα, που σημαίνει 45% φόρος για κέρδη άνω των 40.000 ευρώ πλέον προσαυξήσεων.

Ενδοομιλικές συναλλαγές: Ελέγχονται από 1/1/2014, με βάση το άρθρο 50 του Ν. 4172/2013 και το άρθρο 21 του Ν. 4174/2013, κυρίως οι διασυνοριακές συναλλαγές μεταξύ μιας ελληνικής επι-

χείρους και συνδεδεμένων επιχειρήσεων στην αλλοδαπή ή άλλα και την Ελλάδα για να διαποσθεί αν για τις συναλλαγές αυτές έχει τηρηθεί η «αρχή των ίσων αποστάσεων». Κατά πόσο δηλαδή οι συναλλαγές αυτές (π.χ. πωλήσεις, αγορές, υπηρεσίες, δικαιώματα, δάνεια κ.λπ.) έγιναν με όρους που θα ισχουν μεταξύ μη συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Αν ο έλεγχος αποδείξει ότι η αρχή αυτή δεν τηρήθηκε, τότε προσθέτει τα όποια κέρδη θεωρεί ότι απέφυγε η ελληνική εταιρεία στα κέρδη της και τα φορολογεί αναλόγως.

Έπειτα από τα παραπάνω, στο οπλοστάσιο της φορολογικής αρχής έχει πρόσφατα προστεθεί η πληροφόρηση που είναι διαθέσιμη με βάση την «αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών» μεταξύ περίπου 120 χωρών και θα παρέχει σε επίσης βάση στοιχεία Ελλήνων για τραπεζικούς λογαριασμούς, τόκους, μερίσματα, κέρδη κεφαλαίου

και άλλα δεδομένα, όχι μόνο από κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και τρίτες χώρες όπως Λιχτενστάιν, Μονακό, Ελβετία κ.ά.

Οι τράπεζες, χρηματιστηριακές εταιρείες και άλλοι φορείς διαβιβαστούν ανωτέρω στοιχείων από την αλλοδαπή έχουν υποχρέωση ταυτοποίησης των πραγματικών μετόχων εταιρειών, δικαιούχων τραπεζικών λογαριασμών κ.λπ.

Στο πλαίσιο αυτό οι φορολογικοί έλεγχοι πρέπει, πλέον, προκειμένου να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τη φοροδιαφυγή και τη φοροαποφυγή, να επικεντρώνονται στην ουσία και όχι τον τύπο των ελεγχομένων συναλλαγών, δράσεων ή εταιρικών σχημάτων και αναδιαρθρώσεων.

* Η κ. Τζένη Πάνου και ο κ. Γιώργος Σαμοθράκης είναι υπεύθυνοι του φορολογικού τμήματος της ASNetwork (www.asnetwork.gr).